

การพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรและสร้างเสริมสุขภาพชุมชนด้วยแพทย์แผนไทยประยุกต์
ภายใต้ชุดโครงการ "วลัยลักษณ์สุขภาพโมเดล : พื้นฟูคุณภาพชีวิต สร้างสุขภาวะอย่างยั่งยืน พื้นที่ชุมชนรายรอบ
มหาวิทยาลัย"

การพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรและสร้างเสริมสุขภาพชุมชนด้วยแพทย์แผนไทยประยุกต์ เป็นโครงการต่อเนื่องของสำนักวิชาแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ที่อยู่ภายใต้ชุดโครงการ "วลัยลักษณ์สุขภาพโมเดล : พื้นฟูคุณภาพชีวิต สร้างสุขภาวะอย่างยั่งยืน พื้นที่ชุมชนรายรอบมหาวิทยาลัย" มุ่งเน้นพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการแพทย์แผนไทย เพื่อใช้ประโยชน์จากสมุนไพรในชุมชนให้สามารถเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน เริ่มจากการวางแผนดำเนินการสำรวจข้อมูล ปัญหาสุขภาพ ตลอดจนความต้องการของประชาชนในชุมชนรายรอบมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ นำไปสู่การออกแบบ จัดสรรและดำเนินโครงการให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง โดยบูรณาการศาสตร์แพทย์แผนไทยประยุกต์ ในรายวิชาหัตถเวชกรรมแผนไทย 3 (Thai Traditional Therapeutic Massage 3) ร่วมกับ องค์ความรู้ศาสตร์กายภาพบำบัด ผ่านรายวิชาพื้นฐานกายภาพบำบัดชุมชน (Basic physical therapy in community) และ เกษัชศาสตร์ ในรายวิชาสปาและผลิตภัณฑ์สปาจากธรรมชาติ (Spa and Natural Spa Products) รวมทั้งรายวิชาเภสัชเวทเบื้องต้น (Fundamental Pharmacognosy) ด้วย

จากการสำรวจองค์ความรู้ด้านการใช้สมุนไพรผ่านการลงพื้นที่ สอบถามสอบถาม และการสัมภาษณ์ ทำให้ทราบว่าประชากรส่วนใหญ่มีโรคประจำตัวในกลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ได้แก่ โรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง ข้อเข่าเสื่อม เป็นต้น มีแนวโน้มจะเป็นผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงติดเตียงในอนาคต มีการดูแลรักษาสุขภาพด้วยการไปพบแพทย์และรับประทานยาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน ปัจจุบันสมาชิกในชุมชนมีการใส่ใจสุขภาพด้วยการใช้สมุนไพรเป็นอีกหนึ่งทางเลือกในการดูแลสุขภาพ แต่ยังคงขาดองค์ความรู้หรือแนวทางที่ถูกต้อง ทั้งยังมีการปลูกสมุนไพรในครัวเรือนหรือสำรวจสมุนไพรในพื้นที่ของตนเอง แต่ไม่ทราบถึงคุณประโยชน์ การนำไปใช้เพื่อการดูแลสุขภาพอย่างถูกวิธี ทางชุดโครงการฯ จึงดำเนินการจัดกิจกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการใช้สมุนไพรในการดูแลสุขภาพให้แก่ตัวแทนชุมชนที่สนใจ โดยการยกตัวอย่างสมุนไพรที่พบในครัวเรือนหรือในชุมชนมาเพื่อให้สะดวกต่อการนำไปใช้ดูแลสุขภาพตนเองอย่างง่ายผ่านการบรรยายและใช้เกมส์ทดสอบความรู้หลังเข้าร่วมกิจกรรม อบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและแกนนำสุขภาพด้านการดูแลสุขภาพด้วยศาสตร์แพทย์แผนไทย และกิจกรรมเพิ่มพูนทักษะการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรเพื่อใช้ในการดูแลสุขภาพด้วยการทำชาชงจากสมุนไพรชุมชน เป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมสุขภาพของประชากรในชุมชนสาธิตวลัยลักษณ์พัฒนา เพื่อให้ประชาชนได้ลงมือปฏิบัติจริง ตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการคัดเลือกวัตถุดิบให้ถูกต้องและถูกต้อง การทำความสะอาด การบดเพื่อลดขนาด การทำให้แห้งอย่างง่ายด้วยการนำไปตากแดด ก่อนนำไปบรรจุลงในซองชา เพื่อนำไปชงดื่มพร้อมกับแจกเอกสารประกอบการบรรยายความรู้ ข้อควรระวัง และคำแนะนำการดูแลสุขภาพ

นอกจากนี้ชุดโครงการฯ ยังจัดกิจกรรมเพื่อติดตามผลการดำเนินโครงการ ผ่านการเยี่ยมบ้านและสำรวจชุมชน กลุ่มเสี่ยง ผู้ป่วยติดเตียง และกลุ่มแรงงานต่างด้าว จากกิจกรรมต่างๆ ที่ได้ให้ความรู้ สนับสนุนส่งเสริมการใช้ การถ่ายทอดกรรมวิธีการแปรรูปสมุนไพรเพื่อประโยชน์ในการดูแลสุขภาพตนเองของคนในชุมชน ภายใต้ความร่วมมือระดับสหวิชาชีพร่วมกันระหว่างแพทย์ พยาบาล อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล คณาจารย์จากหลักสูตรแพทย์แผนไทยประยุกต์ กายภาพบำบัด เกษัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ซึ่งมีส่วนสำคัญในการช่วยเสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานด้านการ

ดูและระบบสุขภาพอย่างยั่งยืน (SDG 17: Partnerships for the Goals) ทั้งนี้ คณะทำงานโครงการยังเผยแพร่ผลการดำเนินงานในนิทรรศการวิชาการรับใช้สังคม วิจัยเชิงพื้นที่ ตามแนวทางเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนให้แก่ประชาชนและผู้แทนหน่วยงานในจังหวัดนครศรีธรรมราชรับทราบเพื่อการขยายผลการจัดกิจกรรมไปยังพื้นที่รายรอบมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ต่อไป